

Ebeveyn davranışı ve çocukluk çağı anksiyetesi

Çeviri: Dr. Zehra BABADAĞI

Çocukluk çağı anksiyete bozukluklarının başlaması ve sürmesinde ailenin rolü çok fazla dikkat çeken bir konu olmuştur (bkz derleme Bogels ve Brechman-Toussaint, 2006; Creswell ve Cartwright-Hatton, 2007: Wood ve ark., 2003). Giderek artan araştırmalar birtakım karmaşık konulara ışık tutmuş olup ailenin hem risk hem de koruyucu bir faktör olabileceğini öne sürmektedir. Risk bakımından; bir çocuğun anksiyete bozukluğu geliştirme ihtimalini artıran davranışsal inhibisyon gibi mizaç özelliklerine yönelik genetik bir geçiş bulunmaktadır. Benzer şekilde, anksiyöz ebeveynlerin çocuklarını ve anksiyöz çocukların ebeveynlerini inceleyen çalışmalarda çocuk ve ebeveyn anksiyete bozuklukları arasındaki ilişki gösterilmiştir. (Last ve ark., 1987, 1991; Turner ve ark., 1987). Bu araştırmalarda genetik faktörlerin önemi vurgulansa da, kalıtsal bir yatkınlığa sahip tüm çocukların anksiyete bozukluğu geliştirmedeği de açıktır. Bu nedenle çocukların birlikte yaşadığı çevresi ile paylaştığı etkenler anksiyete bozukluklarının gelişiminde önemli rol alırken, bu konuda oldukça ilgi gören alanlardan birisi de ebeveynlerin etkisi olmuştur.

Rapee (2001), genetik açıdan anksiyete geliştirmeye yatkınlığı olan çocukların yüksek uyarılma ve duygusallık sergileme olasılıklarını öne süren teorik bir model tanımlamıştır. Ebeveynler ise bu davranışa çocuğun sıkıntısını en aza indirmek veya önlemek için daha fazla müdahale ve koruma ile cevap verirler. Aşırı müdahale ve koruma sırasıyla, çocuğun tehdit algısının artmasına, tehdit altındaki durumlar üzerinde kişinin kontrolünün azalmasına ve kaçınan stratejiler kullanımının artmasına hizmet eder. Bu nedenle, çocuklarını stresli yaşantılardan koruyan ya da stresli durumları kendileri üstlenen ebeveynler; çocuklarına fark ettirmeden dünyanın tehlikeli bir yer olduğunu ve kendi başına baş edemeyeceklerini öğretmiş olurlar. Bu potansiyel olarak